

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΣΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2024

Διαμορφωτική Αξιολόγηση
Εναλλακτικές μορφές Αξιολόγησης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ

1. Μορφές αξιολόγησης
2. Τι είναι η διαμορφωτική αξιολόγηση [ΔΑ]
3. Προϋποθέσεις για την αποτελεσματική υλοποίηση της ΔΑ
4. Εναλλακτικές μορφές αξιολόγησης για προαγωγή της ΔΑ
  - 4.1. Συμμετοχή στην τάξη
  - 4.2. Κατ' οίκον εργασία
  - 4.3. Διαδραστικά παιχνίδια ερωτήσεων-απαντήσεων στην τάξη
  - 4.4. Ετεροαξιολόγηση-Αυτοαξιολόγηση
  - 4.5. Φάκελος αναστοχασμού και επιτευγμάτων (portfolio)
  - 4.6. Συνθετικές/Δημιουργικές/Διερευνητικές εργασίες (projects)
  - 4.7. Δραστηριότητες αυθεντικής αξιολόγησης
5. Βιβλιογραφικές αναφορές

1

2

3

Η αξιολόγηση αποτελεί έναν από τους πιο καθοριστικούς παράγοντες της εκπαιδευτικής αποτελεσματικότητας.

(Creemers & Kyriakides, 2008)

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

1. ΜΟΡΦΕΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Σε σχέση με τον σκοπό:

1. Διαμορφωτική ή αξιολόγηση **για τη** μάθηση
2. Τελική ή αθροιστική ή αξιολόγηση **της** μάθησης

Σε σχέση με τον χρόνο διεξαγωγής:

1. Αρχική διαγνωστική
2. Συντρέχουσα
3. Τελική

(Χαραλάμπους, 2019)

Η μορφή αξιολόγησης (σε σχέση με τον σκοπό) που έχει μεγαλύτερη επίδραση στα μαθησιακά αποτελέσματα είναι η διαμορφωτική αξιολόγηση (η αξιολόγηση *για τη* μάθηση) παρά η τελική αξιολόγηση (η αξιολόγηση *της* μάθησης).

(Creemers & Kyriakides, 2008; Hattie, 2009)

2. ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΔΙΑΜΟΡΦΩΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Ένας/Μία εκπαιδευτικός θέλει να εφαρμόσει διαμορφωτική αξιολόγηση.
Ποια/Ποιες από τις πιο κάτω ενέργειές του/της εξυπηρετεί/-ούν τον στόχο του/της;

1. Χορηγεί στους/στις μαθητές/τριες ερωτηματολόγια αυτοαξιολόγησης, για να διαπιστώσουν οι ίδιοι/ίδιες σε ποιον βαθμό πέτυχαν τους μαθησιακούς στόχους.
2. Επιστρέφει τη γραπτή άσκηση που έκανε στο τέλος μιας μικρής ενότητας μετά από τρεις εβδομάδες.
3. Στις γραπτές εργασίες των μαθητών/μαθητριών σημειώνει τι είναι σωστό και τι λάθος, χρησιμοποιώντας τα σύμβολα ✓ και X.
4. Δίνει τη δυνατότητα στους/στις μαθητές/μαθήτριες να συμμετέχουν σε εξωσχολικούς διαγωνισμούς σε θεματικές που σχετίζονται με το μάθημα.

2. ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΔΙΑΜΟΡΦΩΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

- Μια διαδικασία με δύο παράλληλους στόχους:

τη βελτίωση του/της μαθητή/τριας
(μέσω πληροφόρησης
για το πού βρίσκεται)

Αναπόσπαστο μέρος της διδακτικής πράξης.
«Μέσο μάθησης» και όχι «μέσο αποτίμησης»
των αποτελεσμάτων της.

τη βελτίωση της διδασκαλίας
(μέσω πληροφόρησης για την
καταλληλότητα του σχεδιασμού της)

Μια συνεχής και οργανωμένη διαδικασία συλλογής
πληροφοριών σε σχέση με τα μαθησιακά
αποτελέσματα, με στόχο τη λήψη αποφάσεων
για βελτίωση της διδασκαλίας.

- Ελέγχει την **πορεία** προς την κατάκτηση συγκεκριμένων μαθησιακών στόχων.
- **Εμπλέκει ενεργά τους/τις μαθητές/μαθήτριες**, οι οποίοι/οποίες κατανοούν τις ελλείψεις και τις αδυναμίες τους και αναθεωρούν τις μαθησιακές τους στρατηγικές.
- Ονομάζεται και **συντρέχουσα** ή **ενδιάμεση** αξιολόγηση, γιατί πραγματοποιείται κατά την εξέλιξη μιας διαδικασίας.

(Κασσωτάκης & Φλουρής, 2013· Κυριακίδης, 2017· Χαραλάμπους, 2015· Stiggins & Chappuis, 2012)

3. ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΔΑ

1. Πρέπει να εντάσσεται στον σχεδιασμό της διδασκαλίας και να είναι συνυφασμένη με τους (ξεκάθαρους!) στόχους του μαθήματος.

2. Πρέπει να εξασφαλίζεται ο απαραίτητος χρόνος για τη διεκπεραίωσή της.

3. Πρέπει να βοηθά τους/τις μαθητές/μαθήτριες να συνειδητοποιούν την πρόοδό τους και να τους παρέχει κίνητρα για βελτίωση.

4. Στηρίζεται στη δημιουργία κατάλληλου μαθησιακού κλίματος.

5. Πρέπει να καλλιεργεί στους/στις μαθητές/μαθήτριες μεταγνωστικές δεξιότητες.

6. Στηρίζεται σε ουσιαστική επικοινωνία μεταξύ διδάσκοντος/διδάσκουσας και διδασκομένων.

4. ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΓΙΑ ΠΡΟΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΔΙΑΜΟΡΦΩΤΙΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

- 4.1. Συμμετοχή στην τάξη
- 4.2. Κατ' οίκον εργασία
- 4.3. Διαδραστικά παιχνίδια στην τάξη
- 4.4. Αυτοαξιολόγηση-ετεροαξιολόγηση
- 4.5. Φάκελος αναστοχασμού και επιτευγμάτων (portfolio)
- 4.6. Συνθετικές/Δημιουργικές/Διερευνητικές εργασίες (projects)
- 4.7. Δραστηριότητες αυθεντικής αξιολόγησης

4.1. Συμμετοχή στην τάξη

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΓΡΑΦΕΣ

Καταγραφή σε πίνακα (κατά τη διάρκεια του μαθήματος ή μετά την ολοκλήρωσή του) σημειώσεων που συνθέτουν την αξιολόγηση του/της κάθε μαθητή/μαθήτριας.

Εκ των προτέρων κοινοποίηση στους/στις μαθητές/μαθήτριες των στοιχείων που παρατηρούνται.

Ενδεικτικές καταγραφές:

- Έγκαιρη προσέλευση, ετοιμότητα για το μάθημα
- Εκδήλωση ενδιαφέροντος για το μάθημα (τήρηση σημειώσεων, διατύπωση ερωτήσεων, ενεργητική ακρόαση)
- Διατύπωση απαντήσεων (συχνότητα, ορθότητα, πληρότητα)
- Στάση (σεβασμός απέναντι στους/στις συμμαθητές/συμμαθήτριες και τον/την εκπαιδευτικό, ανταπόκριση σε οδηγίες)
- Δράση στο εργαστήριο (συμμετοχή σε πειράματα, τήρηση κανόνων ασφάλειας και υγείας)
- Κριτική σκέψη (αναγνώριση προβλημάτων, διαπίστωση λαθών, αμφισβήτηση, εξεύρεση εναλλακτικών προσεγγίσεων, εξαγωγή συμπερασμάτων)
- Τρόπος εργασίας (εξατομικευμένα και σε ομάδες)

4.1. Συμμετοχή στην τάξη

ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΤΑΓΡΑΦΩΝ

- Επιβράβευση της προόδου και της προσπάθειας στους διάφορους τομείς δράσης (είτε όσον αφορά τις γνώσεις/δεξιότητες είτε όσον αφορά τις διαδικασίες που τηρούνται)
- Διαπίστωση προβλημάτων, διάγνωση αδυναμιών και κατ' επέκταση ενημέρωση των μαθητών/μαθητριών με σαφείς προτάσεις για βελτίωση
- Αναστοχασμός σχετικά με τη διδακτική πρακτική που ακολουθείται και λήψη αποφάσεων για τον σχεδιασμό των επόμενων μαθημάτων
- Τεκμηριωμένες αναφορές στους γονείς/κηδεμόνες

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Σε επίσκεψη γονέων/κηδεμόνων, ο/η εκπαιδευτικός
δίνει την ακόλουθη ανατροφοδότηση
στους γονείς ενός/μιας μαθητή/μαθήτριάς του/της:

**«Δεν έχω καμία παρατήρηση. Το παιδί σας είναι εξαιρετικό.
Να το χαίρεστε! Μακάρι να ήταν όλα τα παιδιά έτσι!»**

Πώς κρίνετε την ανατροφοδότηση που δόθηκε στους γονείς/κηδεμόνες;

Η ανατροφοδότηση είναι ελλιπής/ανεπαρκής.

Η εποικοδομητική ανατροφοδότηση πρέπει:

- να είναι **συγκεκριμένη** με αναφορές στις γνώσεις/δεξιότητες, τη δράση και τη στάση του/της μαθητή/μαθήτριας κατά τη διάρκεια του μαθήματος.
- να εμπεριέχει **εισηγήσεις** που θα μπορούν να αξιοποιηθούν για περαιτέρω βελτίωση του/της μαθητή/μαθήτριας.

Για να είναι αποτελεσματική η ανατροφοδότηση που δίνεται, πρέπει:

- να είναι **κατανοητά διατυπωμένη** για όλους τους αποδέκτες (γονείς/κηδεμόνες και μαθητές/μαθήτριες).
- να εμπεριέχει:
  - **θετικές επισημάνσεις**
  - **τεκμηριωμένες παρατηρήσεις**
  - **εισηγήσεις για (περαιτέρω) βελτίωση.**
- να βοηθά να αναγνωρίσει ο γονέας/κηδεμόνας:
  - πού **βρίσκεται τώρα** το παιδί του σε σχέση με τον στόχο
  - να αντιληφθεί το **επιθυμητό αποτέλεσμα**
  - να κατανοήσει τους **τρόπους** με τους οποίους μπορεί το παιδί να **γεφυρώσει το χάσμα.**

(Κυριακίδης, 2017· Χαραλάμπους, 2015)

4.2. Κατ' οίκον εργασία

Στόχοι κατ' οίκον εργασίας

- Εξάσκηση/εμπέδωση γνώσεων/δεξιοτήτων που διδάχθηκαν/αναπτύχθηκαν στο μάθημα.
- Προετοιμασία για το επόμενο μάθημα, π.χ. επαναφορά γνώσεων/δεξιοτήτων που θεωρούνται προαπαιτούμενες για το επόμενο μάθημα.
- Ενίσχυση της συμμετοχής μαθητών/μαθητριών που συνήθως δεν συμμετέχουν στο μάθημα με ανάθεση διαβαθμισμένων εργασιών.
- Ατομική ανάπτυξη με εργασίες που καλλιεργούν ανώτερες νοητικές δεξιότητες, κριτική και δημιουργική σκέψη.
- Προώθηση της επικοινωνίας του παιδιού με τους γονείς/κηδεμόνες και το ευρύτερο του περιβάλλον, με εργασίες που προϋποθέτουν π.χ. τη λήψη πληροφοριών από τους γονείς/κηδεμόνες, τη συνεργασία μαζί τους για τη διεκπεραίωση κ.τ.ό.

(Epstein & Van Voorhis, 2001)

4.2. Κατ' οίκον εργασία

Αξιοποίηση κατ' οίκον εργασίας

- Καθίσταται εξ αρχής σαφές στους/στις μαθητές/μαθήτριες ότι **μπορεί να ζητηθεί από τον καθένα / την καθεμία να παρουσιάσει.**
- Αν κριθεί σκόπιμο, η εξέταση της κατ' οίκον εργασίας για κάποιους/κάποιες μαθητές/μαθήτριες μπορεί να περιοριστεί σε ερωτήσεις του τύπου «τι σε δυσκόλεψε;», «τι δεν κατάλαβες;» «τι θα σε βοηθούσε να προχωρήσεις παραπέρα;» κ.τ.ό.
- Ο τρόπος αξιοποίησης μιας εργασίας εξαρτάται από τον **στόχο** που αυτή επιτελεί. Για παράδειγμα, αν μια εργασία ανατέθηκε στο πλαίσιο της προετοιμασίας για το επόμενο μάθημα, τότε η εξέτασή της μπορεί να ενταχθεί οργανικά στη διδασκαλία του επόμενου μαθήματος.

4.2. Κατ' οίκον εργασία

Αξιοποίηση κατ' οίκον εργασίας

- Μπορεί να ζητηθεί από τους/τις μαθητές/μαθήτριες να προβούν σε αξιολόγηση των δικών τους εργασιών ή των εργασιών των συμμαθητών/συμμαθητριών τους με βάση συγκεκριμένο κατάλογο κριτηρίων (**αυτοαξιολόγηση - ετεροαξιολόγηση**).
- Όταν κρίνεται σκόπιμο, οι εργασίες μπορούν να συλλεγούν, να διορθωθούν και να επιστραφούν με **ανατροφοδότηση**. Για να είναι αποτελεσματική η γραπτή ανατροφοδότηση προς τους/τις μαθητές/μαθήτριες σχετικά με τις εργασίες τους, πρέπει να είναι **κατανοητή, συγκεκριμένη, περιγραφική**, να δίδεται **έγκαιρα** και όχι μετά από την πάροδο μεγάλου χρονικού διαστήματος από τη διεκπεραίωση της εργασίας και, τέλος, **να βοηθά τον/τη μαθητή/μαθήτρια** να κατανοήσει τις ελλείψεις του/της και πώς μπορεί να βελτιωθεί.

(Κυριακίδης, 2017· Χαραλάμπους, 2015).

Παράδειγμα ανατροφοδότησης εργασίας

“Εργάστηκες σωστά στο να εντοπίσεις πληροφορίες σε σχέση με την πρώτη Οικουμενική Σύνοδο. Πώς πιστεύεις ότι θα μπορούσε να βελτιωθεί περισσότερο η απάντησή σου; Πώς μπορούν να οργανωθούν καλύτερα οι πληροφορίες αυτές;”

(Κυριακίδης, 2017)

4.2. Κατ' οίκον εργασία

Ενδεικτικά ψηφιακά εργαλεία για ανάθεση κατ' οίκον εργασιών

Κουίζ

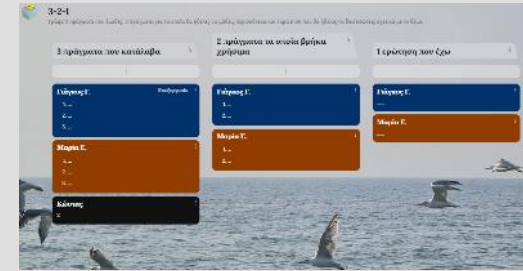
Παρέχεται άμεση ανατροφοδότηση για την ορθότητα των απαντήσεων.

<https://kahoot.com/>

«Πινακίδα»

σκέψων και υλικού Δημιουργία/αξιολόγηση αναρτήσεων από εκπαιδευτικό και μαθητές/μαθήτριες με

αξιοποίηση κειμένου, εικόνων, βίντεο, υπερ-συνδέσμων κ.ά. <https://padlet.com/>

Βίντεο-Κουίζ

Το βίντεο μπορεί να διακόπτεται σε όποιο σημείο θέλουμε και να τίθενται ερωτήσεις. Παρέχεται άμεση ανατροφοδότηση για την ορθότητα των απαντήσεων. <https://edpuzzle.com/>

Ηλεκτρονικά φυλλάδια

Μεταποίηση έντυπων φυλλαδίων σε ηλεκτρονικά με δυνατότητα αυτόματης βαθμολόγησής τους.

<https://www.liveworksheets.com/>

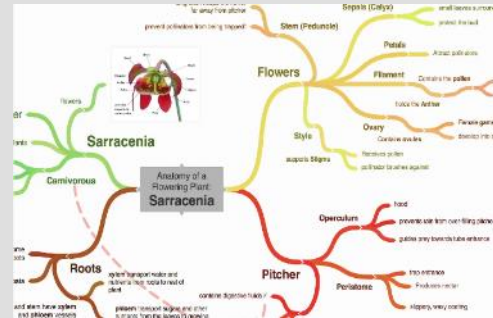
4.2. Κατ' οίκον εργασία

Ενδεικτικά ψηφιακά εργαλεία για ανάθεση κατ' οίκον εργασιών

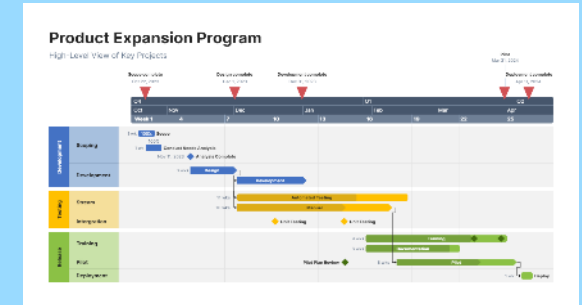
Κόμικς

<https://www.storyboardthat.com/>

Εννοιολογικοί χάρτες

<https://coggle.it/>

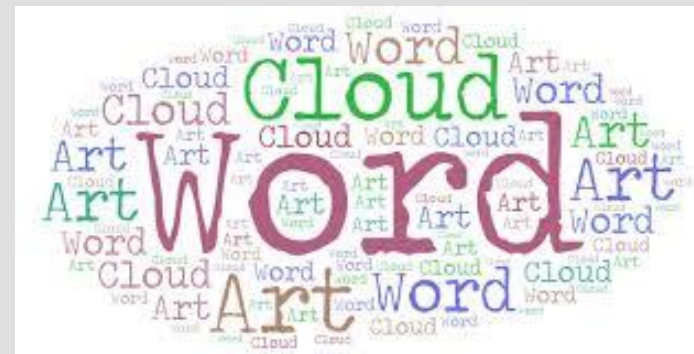
Χρονογραμμή

Office Timeline στο PowerPoint

Αφίσες
Infographics
Παρουσιάσεις
Βίντεο
Ιστοσελίδες

<https://www.canva.com/>

Σύννεφα
λέξεων

<https://wordart.com/>

Για περισσότερα ψηφιακά εργαλεία:

<https://www.nwea.org/blog/2024/75-digital-tools-apps-teachers-use-to-support-classroom-formative-assessment/>

4.2. Κατ' οίκον εργασία

Ενδεικτικά ψηφιακά εργαλεία για ανάθεση κατ' οίκον εργασιών

Σε κάθε περίπτωση αναμένεται να υπάρχουν **σαφή κριτήρια αξιολόγησης της κατ' οίκον εργασίας**, τα οποία γνωρίζουν οι μαθητές/μαθήτριες εκ των προτέρων.

Παραδείγματα κριτηρίων αξιολόγησης ενός **εννοιολογικού χάρτη**:

- ♦ σαφές κεντρικό σημείο εστίασης
- ♦ επαρκής αριθμός εννοιών-κλειδιών και ιδεών
- ♦ κατάλληλος βαθμός ανάπτυξης
- ♦ σχετικά παραδείγματα
- ♦ ακριβείς σχέσεις μεταξύ των δεδομένων
- ♦ τάξη
- ♦ σαφήνεια
- ♦ ευκολία στην ανάγνωση

Campbell, Campbell, & Dickinson (1996) όπως αναφέρεται στον Slavin (2007, σ. 578)

4.3. Διαδραστικά παιχνίδια ερωτήσεων-απαντήσεων στην τάξη

Η αξιοποίηση διαδραστικών κουίζ για την εφαρμογή της διαμορφωτικής αξιολόγησης στις τάξεις έχει αποδειχθεί ότι αυξάνει το ενδιαφέρον και τα κίνητρα σχεδόν όλων των μαθητών/μαθητριών.

(Wang & Tahir, 2020)

α. Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής / σωστό-λάθος ως δελτίο εισόδου/εξόδου

Αξιοποίηση ψηφιακού εργαλείου για ονομαστική καταγραφή των απαντήσεων των μαθητών/μαθητριών: <https://www.plickers.com/>

Αξιοποίηση ψηφιακών εργαλείων για παιγνιώδη παρουσίαση των ερωτήσεων/απαντήσεων:

www.kahoot.com

<https://wordwall.net/>

4.3. Διαδραστικά παιχνίδια ερωτήσεων-απαντήσεων στην τάξη

β. «Αριθμημένα κεφάλια μαζί» (“Numbered Heads Together”)

- Γίνεται αρίθμηση των μαθητών/μαθητριών της ομάδας.
- Ο/Η εκπαιδευτικός θέτει ένα ερώτημα/πρόβλημα.
- Δίνεται χρόνος στους/στις μαθητές/μαθήτριες να καταγράψουν ατομικά την απάντησή τους.
- Οι μαθητές/μαθήτριες συζητούν και προσπαθούν να καταλήξουν σε μια κοινά αποδεκτή απάντηση.
- Ο/Η εκπαιδευτικός καλεί έναν αριθμό.
- Ο/Η μαθητής/μαθήτρια σε κάθε ομάδα που έχει αυτό τον αριθμό δίνει την απάντηση της ομάδας του/της.

4.3. Διαδραστικά παιχνίδια ερωτήσεων-απαντήσεων στην τάξη

γ. «Σκέψου-Συνεργάσου-Μοιράσου» (“Think - Pair - Share”)

- Ο/Η εκπαιδευτικός θέτει μια ερώτηση / ένα πρόβλημα.
- Ο/Η κάθε μαθητής/μαθήτρια σκέφτεται αρχικά μόνος/μόνη του/της πάνω στο θέμα, καταγράφοντας σημειώσεις.
- Οι μαθητές/μαθήτριες δημιουργούν ζευγάρια και συζητούν το θέμα.
- Μοιράζονται τις ιδέες τους με την υπόλοιπη τάξη.

4.3. Διαδραστικά παιχνίδια ερωτήσεων-απαντήσεων στην τάξη

δ. 3-2-1

π.χ. Γράψε 3 στοιχεία που κατάλαβες,
2 στοιχεία που βρήκες χρήσιμα
και 1 ερώτηση που έχεις.

ε. Απάντηση με μία πρόταση

Οι μαθητές/μαθήτριες καλούνται να συνοψίσουν
σε μία πρόταση κάτι
που σχετίζεται με τον στόχο του μαθήματος.

στ. Ερώτηση ενός λεπτού

Οι μαθητές/μαθήτριες έχουν
στη διάθεσή τους ένα λεπτό,
για να απαντήσουν σε
συγκεκριμένη ερώτηση που
ελέγχει την κατάκτηση του
μαθησιακού στόχου.

4.4. Ετεροαξιολόγηση-Αυτοαξιολόγηση

Σημασία

Οι μαθητές/μαθήτριες:

- εμπλέκονται ενεργά στην αξιολόγηση της μάθησής τους
- αναπτύσσουν μεταγνωστικές δεξιότητες, αυτονομία και ανεξαρτησία σε σχέση με τη μάθηση (σημαντικές δεξιότητες για τη διά βίου μάθηση)
- ενθαρρύνονται να αναλάβουν πρωτοβουλίες
- αναλαμβάνουν ευθύνες σε σχέση με τη διαδικασία της μάθησής τους
- αναγνωρίζουν τα επόμενα βήματα στη μαθησιακή διαδικασία

(Χαραλάμπους, 2019)

4.4. Ετεροαξιολόγηση-Αυτοαξιολόγηση

Βήματα για τη διδασκαλία

1. Δημιουργία κατάλληλου κλίματος αποδοχής και σεβασμού στην τάξη

2. Μοντελοποίηση της διαδικασίας αξιολόγησης

3. Εφαρμογή διαδικασίας σε ανεξάρτητο έργο

4. Εισαγωγή ετεροαξιολόγησης

5. Εισαγωγή αυτοαξιολόγησης

(Χριστοφορίδου, 2015)

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

4.4. Ετεροαξιολόγηση-Αυτοαξιολόγηση

Βήματα για τη διδασκαλία

1. Δημιουργία κατάλληλου κλίματος αποδοχής και σεβασμού στην τάξη

Δεν έχει σημασία η επιτυχία και ο έπαινος.
Σημασία έχει η αναγνώριση της προσπάθειας,
των δυσκολιών και των λαθών
ως μέσων για περαιτέρω βελτίωση.

4.4. Ετεροαξιολόγηση-Αυτοαξιολόγηση

Βήματα για τη διδασκαλία

2. Μοντελοποίηση της διαδικασίας αξιολόγησης

Ο/Η εκπαιδευτικός παρουσιάζει τη διαδικασία που ακολουθεί, εφαρμόζει τα κριτήρια αξιολόγησης σε διαφορετικής ποιότητας εργασίες και σε εργασίες που βρίσκονται σε διαφορετικό στάδιο διεκπεραίωσης, μιλώντας δυνατά και εξηγώντας τον τρόπο σκέψης του/της.

4.4. Ετεροαξιολόγηση-Αυτοαξιολόγηση

Βήματα για τη διδασκαλία

3. Εφαρμογή διαδικασίας σε ανεξάρτητο έργο

Σε εργασία άγνωστης προέλευσης (πλαστή ή προηγούμενης χρονιάς) οι μαθητές/μαθήτριες καλούνται να εφαρμόσουν τα κριτήρια αξιολόγησης και να συμπληρώσουν λίστα ελέγχου.

Διεξάγεται συζήτηση και ο/η εκπαιδευτικός παρουσιάζει τη διαδικασία με σκοπό την άρση παρανοήσεων και τη συμπλήρωση τυχόν ελλείψεων.

4.4. Ετεροαξιολόγηση-Αυτοαξιολόγηση

Βήματα για τη διδασκαλία

4. Εισαγωγή ετεροαξιολόγησης

Οι μαθητές/μαθήτριες καλούνται να αξιολογήσουν εργασία συμμαθητή/συμμαθήτριάς τους (ίσως και ανώνυμα), αρχικά με εφαρμογή πιο εύκολων κριτηρίων.

Τα κριτήρια δίνονται σε λίστες ελέγχου ή σε πίνακες διαβαθμισμένων κριτηρίων (rubrics).

4.4. Ετεροαξιολόγηση-Αυτοαξιολόγηση

Βήματα για τη διδασκαλία

5. Εισαγωγή αυτοαξιολόγησης

Οι μαθητές/μαθήτριες καλούνται να αξιολογήσουν την εργασία τους με βάση λίστες ελέγχου ή πίνακες διαβαθμισμένων κριτηρίων.

Επιπρόσθετα, μπορεί να ζητηθεί από τους/τις μαθητές/μαθήτριες να απαντήσουν σε ερωτήσεις αναστοχασμού.

Για παράδειγμα: *Τι μπορώ να κάνω καλά και σε τι χρειάζομαι βελτίωση;
Τι με δυσκόλεψε περισσότερο; Τι θα ήθελα να μάθω ακόμα;*

Σε κάθε στάδιο εφαρμογής της ετεροαξιολόγησης / αυτοαξιολόγησης **υπενθυμίζεται ο σκοπός της διαδικασίας**: η βελτίωση - τόσο του αξιολογούμενου όσο και του αξιολογητή.

4.5. Φάκελος αναστοχασμού και επιτευγμάτων (portfolio)

Συλλογή έργων ενός/μιας μαθητή/μαθήτριας, τα οποία έχουν επιλεγεί με τη συναίνεσή του/της και με βάση συγκεκριμένο στόχο.

Τα έργα αυτά αποτελούν τεκμήρια για την προσπάθεια, την πρόοδο και την επίδοση του/της μαθητή/μαθήτριας σε δεδομένο ή δεδομένα γνωστικά αντικείμενα του αναλυτικού προγράμματος (μεμονωμένα ή συσχετιζόμενα).

Η συλλογή πρέπει να περιλαμβάνει:

- το **σκεπτικό** που αναπτύσσει ο/η μαθητής/μαθήτρια, καθώς καταβάλλει προσπάθεια, για να εκπονήσει τις εργασίες που θα περιληφθούν στον φάκελο
- τις **οδηγίες** του/της εκπαιδευτικού
- τα **κριτήρια αξιολόγησης** της ποιότητας των έργων
- την **κριτική του κοινού** που έχει κληθεί να μελετήσει και να αξιολογήσει τον φάκελο εργασιών.

(Κουλουμπαρίση & Ματσαγγούρας,
2004, σ. 62-63)

4.6. Συνθετικές/Δημιουργικές/Διερευνητικές εργασίες (projects)

- Είναι εργασίες που προωθούν δεξιότητες έρευνας, κριτική σκέψη, ολιστική προσέγγιση της γνώσης, συνεργασία.
- Δεν πρέπει να είναι προϊόν αντιγραφής (copy-paste).

Είδη εργασιών ανάλογα με το περιεχόμενο

Τύπου έκθεσης (Report Project): Οι μαθητές/μαθήτριες παρουσιάζουν τη γνώση που έχουν αποκτήσει από τη μελέτη συγκεκριμένης βιβλιογραφίας.

Τύπου έρευνας (Research Project): Οι μαθητές/μαθήτριες εμπλέκονται σε επιστημονική διερεύνηση.

Τύπου επίδειξης (Demonstration Project): Οι μαθητές/μαθήτριες καταλήγουν στην παρουσίαση υλικών / συσκευών / κατασκευών.

(Χαραλάμπους, 2019)

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

4.6. Συνθετικές/Δημιουργικές/Διερευνητικές εργασίες (projects)

- Για την εκπόνηση τέτοιου τύπου εργασιών, ενθαρρύνεται η **συνεργασία επιστημών**, έτσι ώστε να δίδεται στους/στις μαθητές/μαθήτριες η δυνατότητα σφαιρικής (και όχι κατακερματισμένης) προσέγγισης και δόμησης της γνώσης, με εξερεύνηση πολλών διαφορετικών πτυχών ενός θέματος, όπως ακριβώς αυτό παρουσιάζεται στην πραγματική ζωή. Με αυτό τον τρόπο, η μάθηση και η αξιολόγηση καθίστανται **αυθεντικές**, αφού δεν αφορούν γνώση και αποστήθιση, αλλά μεταφορά/εφαρμογή γνώσης και δεξιοτήτων κριτικής σκέψης σε πραγματικά προβλήματα και περιβάλλοντα.

4.6. Συνθετικές/Δημιουργικές/Διερευνητικές εργασίες (projects)

Στάδια Ανάπτυξης Δημιουργικών Εργασιών

(Frey 2002,
όπως
παρουσιάζεται
από τον
Χαραλάμπους,
2019)

1. Πρωτοβουλία-προβληματισμός - Επιλογή θέματος

2. Σχεδιασμός υλοποίησης του project που επιλέχθηκε

- ♦ Ανταλλαγή απόψεων
- ♦ Διαμόρφωση πλαισίου δράσης
- ♦ Προγραμματισμός πορείας

3. Διεξαγωγή-πραγματοποίηση δραστηριοτήτων

- ♦ Συγκέντρωση υλικού
- ♦ Επεξεργασία υλικού

4. Συγγραφή εργασίας

5. Αξιολόγηση, Παρουσίαση και Αναστοχασμός

- ♦ Αξιολόγηση επίτευξης σκοπού/μεθοδολογίας/ συνεργασίας
- ♦ Τι μάθαμε; Τι θα κρατούσαμε/αλλάζαμε για την επόμενη προσπάθεια;

4.6. Συνθετικές/Δημιουργικές/Διερευνητικές εργασίες (projects)

Τρίπτυχο αξιολόγησης

Πρόοδος/Προσπάθεια (Progress)

Αξιολογούμε την πρόοδο που παρουσιάζει ο/η κάθε μαθητής/μαθήτρια και την προσπάθεια που έχει καταβάλει. Η εργασία που έχει παραδώσει μπορεί να έχει σοβαρές ελλείψεις, ωστόσο, μπορούμε να αξιολογήσουμε θετικά ή/και να επιβραβεύσουμε την όποια βελτίωση παρατηρήσουμε σε σχέση με προηγούμενες εργασίες που έχει κάνει ο/η ίδιος/α.

Διαδικασία (Process)

Αξιολογούμε τη διαδικασία που ακολουθήθηκε για την εκπόνηση της εργασίας, π.χ. ορθή αναζήτηση πληροφοριών, συνεργασία στις ομάδες, ανάληψη ευθύνης, επικοινωνία για επίλυση αποριών, επιμονή στον στόχο κ.ά. Μπορούμε να ζητήσουμε από τους/τις μαθητές/τριες, σε περίπτωση που δυσκολευτούν να κάνουν την εργασία που τους ανατέθηκε, να καταγράψουν τι ήταν αυτό που τους δυσκόλεψε (μεταγνωστικές δεξιότητες).

Τελικό προϊόν (Product)

Αξιολογούμε κατά πόσο οι μαθητές/μαθήτριες έχουν επιτύχει συγκεκριμένους μαθησιακούς στόχους, όπως φαίνεται από το τελικό τους προϊόν.

(Προφορική/Συντρέχουσα
Αξιολόγηση στα Φιλολογικά
Μαθήματα, 2019, σ. 6-7).

4.7. Δραστηριότητες αυθεντικής αξιολόγησης

- Η αξιολόγηση η οποία αποβλέπει στην αποτίμηση των γνώσεων των μαθητών/μαθητριών και των ικανοτήτων τους **να αξιοποιούν τις γνώσεις τους σε πραγματικές καταστάσεις.**

(Κουλουμπαρίτση & Ματσαγγούρας, 2004, σ. 56)

Ενδεικτικές μορφές / εργαλεία αυθεντικής αξιολόγησης

- Συμμετοχή σε διαγωνισμούς
- Συμμετοχή σε ενδοσχολικές και εξωσχολικές εκδηλώσεις
- Συμμετοχή σε συνέδρια με πρωτότυπα έργα
- Πρωτότυπες εργασίες με βάση τα ιδιαίτερα ταλέντα των μαθητών/μαθητριών, π.χ. ποίηση, ζωγραφική, αθλητισμός, μουσική, κατασκευές/εφευρέσεις
- Πειράματα
- Προτάσεις επίλυσης σχολικών, κοινοτικών ή άλλων προβλημάτων
- Διαθεματικές εργασίες
- Διαγωνισμοί προφορικής επιχειρηματολογίας-αντιπαράθεσης (debate)
- Παιχνίδι υπόδυσης ρόλων, θεατρικές παραστάσεις

5. Βιβλιογραφικές Αναφορές

- Campbell, L., Campbell, B., & Dickinson, D. (1996). *Teaching and Learning Through Multiple Intelligences*. Allyn and Bacon.
- Epstein, J. L., & Van Voorhis, F. L. (2010). More Than Minutes: Teachers' Roles in Designing Homework. *Educational Psychologist*, 36(3), 181–193.
- Frey, K. (2002). *Η «Μέθοδος Project»*. Μια μορφή συλλογικής εργασίας στο σχολείο ως θεωρία και πράξη (Μτφρ. Κ. Μάλλιου). Εκδοτικός Οίκος Α/φοί Κυριακίδη.
- Hattie, J. (2009). *Visible learning: A synthesis of over 800 meta-analyses related to achievement*. London: Routledge.
- Kyriakides, L. & Creemers, B.P.M. (2009). The effects of teacher factors on different outcomes: two studies testing the validity of the dynamic model. *Effective Education*, 1(1), 61-85.
- Slavin, R. E. (2007). *Εκπαιδευτική Ψυχολογία. Θεωρία και Πράξη*. Μεταίχμιο.
- Wang, A. I., & Tahir, R. (2020). The effect of using Kahoot! For learning – A literature review. *Computers & Education*, 149. Ανάκτηση από <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2020.103818>
- Κασσωτάκης, Μ. (2013). *Η αξιολόγηση της επίδοσης των μαθητών. Θεωρητικές προσεγγίσεις & πρακτικές εφαρμογές*. Εκδόσεις Γρηγόρη.
- Κασσωτάκης, Μ., & Φλουρής, Γ. (2013). *Μάθηση και Διδασκαλία. Σύγχρονες απόψεις για τις διαδικασίες της μάθησης και τη μεθοδολογία της διδασκαλίας*. Εκδόσεις Γρηγόρη.
- Κουλουμπαρίση, Α. Χ., & Μασσαγγούρας, Η. Γ. (2004). Φάκελος εργασιών του μαθητή (portfolio assessment): Η αυθεντική αξιολόγηση στη διαθεματική διδασκαλία. Στο *Εκπαιδευτικές Καινοτομίες για το Σχολείο του Μέλλοντος* (σ. 55–83). Τυπωθήτω.
- Κυριακίδης, Λ. (2017). *Διαμορφωτική Αξιολόγηση του Μαθητή: Από τη Θεωρία στη Χάραξη Πολιτικής*. Ανάκληση από <http://www.koed.org.cy/myfiles/conferences/2017-05-13-imerida/parousiaseis/Kyriakides.pdf>
- Μασσαγγούρας, Η. Γ. (2008). *Ομαδοσυνεργατική διδασκαλία και μάθηση. Για το καθημερινό μάθημα και τα προγράμματα του ολοήμερου σχολείου, τα περιβαλλοντικά, τα πολιτιστικά και τα ευρωπαϊκής συνεργασίας*. Εκδόσεις Γρηγόρη.
- Προφορική/Συντρέχουσα Αξιολόγηση στα Φιλολογικά Μαθήματα. (2019). Ανάκτηση από https://sch.cy/sm/438/student_evaluation_filologika_mathimata_keimeno.pdf
- Χαραλάμπους, Χ. (2015). *Αξιολόγηση για τη Μάθηση: Θέτοντας την Αξιολόγηση του Μαθητή στην Υπηρεσία της Διδασκαλίας και της Μάθησης*. Ανάκτηση από https://archeia.moec.gov.cy/mc/479/charalambous_assessment_learning_final.pdf
- Χαραλάμπους, Χ. (2019). *Αξιολόγηση του Μαθητή: Βασικές Αρχές και Εναλλακτικές Μορφές Αξιολόγησης*. Ανάκτηση από https://www.pi.ac.cy/pi/files/epimorfosi/synedria/axiologisi_mathiti_jun19/Charalambous_2019.pdf
- Χριστοφορίδου, Μ. (2015). *Αυτοαξιολόγηση του μαθητή: Βήματα και στρατηγικές για αποτελεσματική εφαρμογή*. Ανάκτηση από <http://www.koed.org.cy/myfiles/conferences/2015-10-31-imerida/2015-10-31-ergastiri3.pdf>

Ευχαριστώ πολύ.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

